

D W Y
O
G E R D D I
N E W Y D D I O N .

O hanes Marfandyr o *New Found land* yr awn
roesai ei ferch ar ferch i Farchog, ar amrywion
elyntion a fu arnynt.

II

O Rybydd i Ddŷn Ifangc ynghylch Priodi ac
ystyried eu diwedd.

T R E F R I W

Argraphwyd gan *Dafydd Jones*, 1789

trws Harri Owe

Loath to Depart

Y *Newfoundland* 'roedd Merchant enwog
Fe roes ei ferch ar ferch i Farchog
A chyn mynegi iw ffrins ai chwmni,
Cyttuna 'r Ddeuddyn glân briodi.
2 Cyn pen tair awr 'rôl myn'd tan rwygau;
Y daeth y *News* oddiwrth y Llongau;
I fynd i fwrdd ar *Merchant* enwog;
A gado ar ôl ei Briod Rywiog:
3 Am ei gwddw hi fe rodde;
Gadwyn aur a naw o gloie;
Fel nad alle un Dŷn ei dadglo;
Ond y mab ai rhoese yno.
4 Captain y Llong a ddwedodd yno,
I mae 'r *Charming Fleets* yn hwylio,
Yn *windio* eu 'Ngorion am y cynta,
I fynd i ffordd i *South Carolina*;
5 Merchant mawr cychwynne i fiwrne,
I *Voyage* bell ymysg ei Longe;
Tan wŷlo yn brudd a dweud yn drymodd
Y deuai yn ôl ymhen tair Blynedd,
6 Merch y Marchog oedd yn wŷlo
Ddŷdd a Nôs heb fedru peidio;
Pawb oi ffrins oedd yn rhyfeddu,
Beth allai fod yn darfod iddi.
7 Ymhen ennyd ar ôl hynny;
Mab i *Ddu* a ddaeth iw charu;

420 5149 856

Ei Thâd a ddweda os gwnewch fy nghyngor
Cewch fod yn *Ddutches* uchel Onor;

8 Na wna fy nhâd rwyn *sound* dan Rwymau
Ac am fy ngwddf naw o gloiau,
Myfi ai rhoes o fodd fy ngalon;

I Fâb fy 'mhell dros foroedd mawrion,
9 Ei Thâd ai Mam a ddweda n eglur:
Nad yw *Promissiw*n ond lle i cêdwir;
Ni wariwn esô chwi oll a feddwn;

Ond i chwi dorri eich *Promissiw*n,
10 Nid oes na dur na heyrn nac arfau
A eill eu torri hwy hyd angau;
Myfi ai rhoes o fodd fy ngalon;

I ddÿn fy ymhell dros donnau dyfnion;
11 ei Thâd ai Mam a ddyweda yn oleu
Gwnawn eich *Matchio* cyn y boreu;
Ac os gwnewch yn ôl annerchiad,
Cewch fod yn *Ddutches* uchel alwad:

12 Wrth wâs ei Thâd hi a fynega;
Am gadw ei *chwnsel* dan y boreu,
Mi âf dros gynnifer o fôr *honey*;
Cyn ffurfio nêb i mi *Briodi*;

13 Gwâs ei Thâd a vrre ar gyfwr
At ryw *Impin* ffeind o *Daeliwr*;
I brynnu iddi *Sawl* o *Felfed*;
Yn *Lafiau* aur o hyd i wared

14 Gwisga ei gwisg mewn harddwch *arwriad*
Yn un or meibion glana a weled
O Blâs ei thâd bu gorfod madel,
Gefn y nôs a mynd ar drafel

W

15 Yr qedd y ferch yn cwyno yn galed
 O herwyd fod mor dôst ei thynged,
 Gan wŷlo yn brudd mor dôst y ffortyn,
 Mynd ir môr meŷn dillad Llongyn;

16 Mynd a wnaent i Borthlâdd Llongau,
 Roedd yno rai yn codi hwyliau,
 Gofyn wnaent ill dau dan wŷlo;
 I ba gôst rŷch chwi'n mordwyo.

17 Yn syful iawn atebai'r Captain,
 Rym yn Hwyllo tu a *Llundain*
 Os clowch chwi ar eich Calon fentro;
 Dowch ir Bwrdd mae i chwi groeso

18 O flaen y gwynt ir môr yr aethon,
Men of wars a darawodd arnon,
 Ac yn rhoi yn union *Sialens* arni,
 Dôedd inni ond un ai cael ai colli;

19 Dwy awr neu dair buon yn *flaya*,
 Ar Bwlets gleision oedd yn *ffleio*,
 Nes llâdd ein gwŷr yn gelaneddau,
 Ar gwaed yn llifo dros ein Sgîdiau.

20 gwelem Long ar y môr yn hwyllo,
 Yn nesu attom gynta gallo,
 Dan dafu ei *fflags* ai *ffowls* yn rhwyddion,
 I beri ir Saefon gymryd calon

21 Yno gofynne'r Captain iddo;
 O ba'r gôst yr ŷch yn Hwyllo;
 O *New foundland* dri mis i heddy;
 Claf yw nghalon bach ar dorri;

22 Am *New foundland* yr wyf yn cwyno
 I'r pan ddech in oddi yno;

Am

Am ferch *Lokd Levart* clâ yw fy ngalon
 Hi ydyw f' anwyl briod fryddlon

23 Fy *Nghwnsel* mwyn ni fedrai gadw,
 Y fi yw'r ferch sy 'n addo'r enw,
 Dymma 'r *Chain* ar naw trô arno,
 Does ond y clawi a eïll ei Dadglô;

24 *Syrthio* wnaent ymreichiau gilydd
 Dan wylo yn brudd ar draeth llawenydd;
 I *New foundland* troi yn ôl yn sydyn,
 I setlio ei *Dengmil* yn y flwyddyn;

25 Trefnu wnaethant bob matterion;
 Drwy ddoethineb cywir galon
 Gan dreilio ei hoës mewn llawn fodlonrwydd
 Dyna 'r peth yw gwir happusrwydd,

Rwyf ti ar lân Bendroni ;
 Gwirioni o eifio Gwraig ;
 Y mae dy greulôn galon galed ;
 Cyn gryfed ag yw 'r graig ;
 Os wyt yn awr yn fraeth ,
 Ceir gweld dy wêdd yn waeth ;
 Yn adyn tinllwm llydlyd lledlwm ;
 Rôl mynd i'r Cwlwm caeth ;
 Yn ôl myn 'd felly 'n fydyn ;
 I Fythyn bâch i fyw ,
 Nâ chei rwy'n coelio y nôs mor huno ;
 Ond cod i dendio r' Cyw.

Gwell itti yn dirion dario ;
 A cheifio rhodio yn rhydd .
 Os tynni i'r ynber ferch i flinder ;
 Rhew fa

571
Dan bifo am dy benn :
Ond gwilia di mae gwaelach
Du lymmach fydd dy lê,
Ar Bÿd ya llithro rhwng dy daw
Er cêisio ymguro ag e

Er nad wÿ fi ond Ifange,
Neu hoglanc gwn fy hun :
Fod rhyw anwydau rhu anwadau
Mewn gwamau feddal fân,
Ni wneiff hi fawr ond gweiddi,
Am *Dea* a berwi yr *Dŵr* :
Heb godi yn forau na myfrio,
Beth fyddo yn ginko ir *Gŵr* :
Bydd hi yn sŵraeth ei ffrôst
Yn arlwy'r *Dea* ar *Toft* ,
Wth fyw ya

odres ath wrhydri ;
 y Bedd ;
 vynaidd feinwen ;
 en twys
 vrnod yn y Beddrod ;
 Cwys ;
 n an brÿd ;
 y Byd ;
 yn heneiddio ;
 eibio o hyn ;
 n ymdynnu ;
 wrth sawns ;
 llawen digri ;
 er sawns ;
 au & Sir ;

4
ddaw o Dynion
dwyddogion fydd
lio i Dyngu Anudon
nyddig Fudd?

4
gerwon wŷr y Gyfraith
Aeth yn eu fŷydd,
m maint eu drygioni
i'r rheini yn rhwydd
io yn erbyn gwirion
nyro Barn o'i llê,
mewn peryglon
Feyrnas Nê.

5
wy bynnag yn ei Fywyd
euog o'r fath fai
lyw hwnnw yn gwneuthur
i hŷn ddim llai
hu yn hollawl allan
heulan hawl
do y Ngbrist Fesu
ei hŷn i'r Diawl.

6
Cymmaint o bechodau
u yn y Bŷd
mewn rhyw ffordd neu gilydd
n perthyn i ni i gyd,
wi'n tybied mewn gwirionedd
lad gwaeth o'r rheini yr un
a Thyngu yn Anudonedd,
eu fod yn lleiddiad Dyn.

7
Gormod chwant i Arian
Drwy ddichell Satan fydd

W

Yn deau Dyn i ddefnyw
an mo'r ddi ystyr fydd
Ai fwrw ei hûn mewn prygl
O golli Teyrnas Nê,
Ac aed yr Enaid truan
Heb fatter gantho i ble.

8

Mae Enaid y truana
Y gwana a'r gwaela i gyd
Yn llawer Gwerthfawroccach
Na holl Drysorau'r Bÿd,
Os Collir unwaith honno
A'i mynd i Uffern drifft
Ni ddaw hi fyth oddiyno
Yn ôl a ddyweudodd *Crist*.

9

Nid ydyw yn Anfaddeuol
Bechodau a beiau'r Bÿd
Os byddwn Edifeiriol
A throi at *Ddurw* mewn prygl
Fe a Offrymmodd *Iesu* drosom
Ei waed yn Aberth llawn,
Os byddwn weision iddo
Trugaredd drwyddo a gawn.

10

I achub ein Heneidiau
Fe ddaeth i lawr o'r nê
Ac i ysgafnhau ar ein Beichia
Trugarog ydyw fe,
Fe a'i Cyn'rodd ar ei ysgwyddau,
Nyni nid alleu i dwyn,
Pr Nefoedd yn ddiniwed
Cawn tyned er ei fwyn.

